

POSTANOWIENIE

27 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 27 maja 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.K. i P.K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 3 grudnia 2024 r., I ACa 1362/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz M.K. i P.K.
kwoty po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych
z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie
w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie
tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia
zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Pozwany Bank1 S.A. w W. (dalej: bank) wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, którym oddalono w zasadniczej części apelację skarżącego od wyroku Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o ustalenie i zapłatę z powództwa M.K. i P.K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi. Przedstawił przy tym wywód nawiązujący do dwóch niezależnych wątków.

Po pierwsze, zdaniem banku w sprawie doszło do błędnego zastosowania w sprawie przepisów dotyczących ochrony konsumentów (art. 385¹ § 1 k.c.), skutkującego oceną o niezwiązaniu stron całością zawartej przez nie umowy kredytu, podczas gdy powodowie przeznaczyli rzekomo uzyskane od banku środki na cele inwestycyjne, co świadczyć miało o niekonsumenckim charakterze kredytu. Skarżący stwierdził również, że w efekcie doszło do naruszenia art. 5 k.c., gdyż wytoczenie przez powodów powództwa w niniejszej sprawie stanowiło nadużycie prawa podmiotowego i nie zasługiwało na ochronę prawną. W konsekwencji zasadne było, zdaniem skarżącego, przyjęcie, że umowa kredytu nie miała charakteru konsumenckiego, wobec czego nie należało stosować do niej art. 385¹ k.c.

Po drugie, w ocenie skarżącego w sprawie błędnie orzeczono o odsetkach od kwoty stanowiącej równowartość nienależnego świadczenia ze strony powodów. Bank nawiązał przy tym do koncepcji, zgodnie z którą w tzw. sprawach frankowych roszczenie kondykcyjne konsumentów staje się wymagalne nie na zasadach opisanych w art. 455 k.c., lecz po złożeniu przez nich przed sądem oświadczenia w przedmiocie „objęcia dobrowolnym systemem ochrony konsumenckiej” (s. 4 skargi kasacyjnej).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*

sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Skarga kasacyjna banku nie jest oczywiście uzasadniona w opisanym wyżej rozumieniu. Argumentacja banku nie świadczy bowiem o konieczności uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia ani w kwestii podstawowej (nieważności umowy), ani w zakresie, w jakim zakwestionowane zostało zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów odsetek za opóźnienie.

Odnośnie do przeznaczenia kredytu, to w sprawie ustalono, że został on zaciągnięty na cele mieszkaniowe (s. 2 uzasadnienia wyroku SA). Okoliczność, że w późniejszym czasie mieszkanie zostało wynajęte, nie ma znaczenia dla wyników oceny prawnej – w świetle art. 22¹ k.c. istotne jest to, że w chwili zawierania umowy powodowie dążyli do zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Wspomniane ustalenie wiąże Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i nie może być obecnie kwestionowane (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z kolei co się tyczy kwestii naruszenia art. 5 k.c., to stanowisko pozwanego nie jest wewnętrznie spójne. Jeżeli powodowie nie byłiby konsumentami, to nie przysługiwałyby im ochrona z art. 385¹ § 1 k.c.; w konsekwencji natomiast nie byłiby oni uprawnieni z tytułu roszczeń (praw podmiotowych), których dochodzenie mogłoby być poddane ocenie pod kątem nadużycia prawa podmiotowego. Z kolei posiadanie przez powodów statusu konsumentów oznacza, że wspomniane roszczenia im przysługują. Nie wyklucza to wprawdzie uznania, że dochodzenie

ochrony prawnej jest przejawem nadużycia prawa podmiotowego (roszczenia), lecz w oczywisty sposób nadużycie takie nie może polegać na korzystaniu z roszczeń z uwagi na „niekonsumencki charakter umowy kredytu”. U podstaw tego wariantu oceny prawnej leży bowiem założenie, że powodowie są konsumentami, a w konsekwencji taki właśnie, czyli konsumencki, charakter ma również zawarta przez nich umowa kredytu.

Kwestia odsetek od należności głównej została rozstrzygnięta przez Sąd Apelacyjny w sposób zbieżny z tym, jaki dominuje w aktualnym orzecznictwie. Zostało już bowiem wyjaśnione, że koncepcja, zgodnie z którą znaczenie dla powstania lub wymagalności roszczenia konsumenta miałyby mieć pouczenia udzielane wierzycielowi w toku procesu przez sąd, względnie oświadczenia konsumenta, nie znajduje uzasadnienia w prawie polskim (zob. postanowienie SN z 30 kwietnia 2026 r., I CSK 1709/25). Koncepcja ta została również stanowczo odrzucona w orzecznictwie TSUE (zob. wyrok TSUE z 7 grudnia 2023 r., C-140/22).

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bank wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Natura tej przyczyny kasacyjnej była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego i została szczegółowo omówiona m.in. w postanowieniu SN z 30 grudnia 2024 r., I CSK 3562/23, wydanym w sprawie z udziałem pozwanego.

Choć sformułowane na s. 5 pytanie dotyczące problematyki kredytów powiązanych z kursem waluty obcej jest obiektywnie istotne, a dawniej rzeczywiście budziło poważne wątpliwości, to obecnie należy uznać je za wyjaśnione – w kierunku odmiennym od oczekiwanego przez pozwanego – dzięki uchwale Sądu Najwyższego – Izby Cywilnej – z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. Wobec braku podstaw do podjęcia działań unormowanych w art. 88 § 1 u.s.n., przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd Najwyższy pozostaje przy tym, na mocy art. 87 § 1 u.s.n., związany stanowiskiem wyrażonym w sentencji tego orzeczenia. We wspomnianej uchwale szeroko umotywowano zajęte w niej stanowiska; powtarzanie tej argumentacji należy ocenić jako zbędne. W związku z treścią

wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy jedynie podkreślić, że w razie uznania wskazanego przez bank postanowienia umownego za niedozwolone nie istnieje możliwość zastąpienia postanowienia umowy kursem rynkowym (postulowanym przez skarżącego kursem średnim NBP) lub zastosowania art. 358 § 2 k.c., a w konsekwencji, wobec takiej niemożliwości, powstaje stan niezwiązania stron umową także w pozostałym zakresie.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, ich wysokość ustalając na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]